

Vissa frågor om Försvarsmaktens personal

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av ett motionsyrkande om förslagen från Veteranutredningen om att ytterligare stärka stödet för Sveriges veteraner.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden. I betänkandet finns 19 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, L och KD). I en reservation (S, MP, V) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen.

Motionerna som behandlas i betänkandet rör bl.a. totalförsvarsplikt och mönstring, villkor för olika personalkategorier, veteranfrågor och frivilligorganisationer.

Behandlade förslag

Cirka 40 yrkanden i motioner från den allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund.....	6
Utskottets överväganden.....	8
Värnplikt och bemanning.....	8
Incitament och premier.....	11
Den militära personalens villkor och skyldigheter.....	13
Personalbostäder.....	16
Veteranutredningens förslag.....	18
Inrättande av ett veterancentrum.....	20
Övriga villkor för veteraner.....	21
Frivilliga försvarsorganisationer.....	23
Utnämningssmakt för vissa anställningar.....	25
Översyn av systemet med adjutanter vid hovet.....	27
Rekryteringskontor.....	28
Reservationer.....	30
1. Värnplikt och bemanning, punkt 1 (V).....	30
2. Värnplikt och bemanning, punkt 1 (L).....	30
3. Värnplikt och bemanning, punkt 1 (KD).....	31
4. Incitament vid längre anställningar och GMU, punkt 2 (M, C, L, KD).....	32
5. Premier vid utlandstjänst och GSS-K, punkt 3 (SD).....	33
6. Villkor för militär personal och rekryteringsfrågor, punkt 4 (SD).....	33
7. Avskaffande av internationell tjänstgöringsskyldighet, punkt 5 (SD, KD).....	34
8. Rätten till tjänstledighet, punkt 6 (KD).....	34
9. Personalbostäder, punkt 7 (M).....	35
10. Personalbostäder, punkt 7 (SD).....	36
11. Veteranutredningens förslag, punkt 8 (S, MP, V).....	36
12. Inrättande av ett veterancentrum, punkt 9 (SD).....	37
13. Övriga villkor för veteraner, punkt 10 (SD).....	38
14. Utnyttjande av försvarets frivilligorganisationer, punkt 11 (M, C, L, KD).....	38
15. Ersättning till frivillig personal, punkt 12 (SD).....	39
16. Utnämningssmakt för vissa anställningar, punkt 13 (SD).....	40
17. Översyn av systemet med adjutanter vid hovet, punkt 14 (V).....	40
18. Rekryteringskontor i Luleå, punkt 15 (SD).....	41
19. Mobila rekryteringskontor, punkt 16 (M).....	41
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	43
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16.....	43

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Värnplikt och bemanning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:28 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10,

2015/16:2265 av Allan Widman m.fl. (FP),

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 2 och 3 samt

2015/16:2901 av Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD) yrkande 1.

Reservation 1 (V)

Reservation 2 (L)

Reservation 3 (KD)

2. Incitament vid längre anställningar och GMU

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 8 och

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 4.

Reservation 4 (M, C, L, KD)

3. Premier vid utlandstjänst och GSS-K

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:436 av Edward Riedl (M) och

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 55.

Reservation 5 (SD)

4. Villkor för militär personal och rekryteringsfrågor

Riksdagen avslår motion

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 46–50 och 52–54.

Reservation 6 (SD)

5. Avskaffande av internationell tjänstgöringsskyldighet

Riksdagen avslår motion

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 7 (SD, KD)

6. Rätten till tjänstledighet

Riksdagen avslår motion

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 6 och 7.

Reservation 8 (KD)

7. Personalbostäder

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 16,

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 9 och

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 51.

Reservation 9 (M)

Reservation 10 (SD)

8. Veteranutredningens förslag

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om Veteranutredningens förslag och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 11 och

bifaller delvis motion

2015/16:95 av Allan Widman m.fl. (FP).

Reservation 11 (S, MP, V)

9. Inrättande av ett veterancentrum

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8 och

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 35.

Reservation 12 (SD)

10. Övriga villkor för veteraner

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 5, 9 och 11 samt

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 33 och 34.

Reservation 13 (SD)

11. Utnyttjande av försvarets frivilligorganisationer

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 18,

2015/16:2250 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 5 och

2015/16:3020 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 14 (M, C, L, KD)

12. Ersättning till frivillig personal

Riksdagen avslår motion

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 37.

Reservation 15 (SD)

13. Utnämningssmakt för vissa anställningar

Riksdagen avslår motion

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 58.

Reservation 16 (SD)

14. Översyn av systemet med adjutanter vid hovet

Riksdagen avslår motion

2015/16:750 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V).

*Reservation 17 (V)***15. Rekryteringskontor i Luleå**

Riksdagen avslår motion

2015/16:1558 av Roger Richtoff och Mikael Jansson (båda SD).

*Reservation 18 (SD)***16. Mobila rekryteringskontor**

Riksdagen avslår motion

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 19 (M)

Stockholm den 11 februari 2016

På försvarsutskottets vägnar

Allan Widman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Allan Widman (L), Åsa Lindestam (S), Hans Wallmark (M), Peter Jeppsson (S), Lena Asplund (M), Mikael Jansson (SD), Jan R Andersson (M), Kent Härstedt (S), Daniel Bäckström (C), Jakop Dalunde (MP), Lotta Olsson (M), Roger Richtoff (SD), Stig Henriksson (V), Mikael Oscarsson (KD), Mattias Ottosson (S), Kalle Olsson (S) och Lena Emilsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet motionsyrkanden om försvarets personalförsörjning och Försvarmaktens personalpolitik. Motionerna väcktes under den allmänna motionstiden 2015/16. Motionerna rör bl.a. totalförsvarspikt och mönstring, villkor för olika personalkategorier, veteranfrågor och frivilligorganisationer.

Bakgrund

Riksdagen beslutade våren 2010 om lagstiftning som fastställde att försvarets personalförsörjning ska vila på frivillighet och att en könsneutral totalförsvarspikt endast ska tillämpas när försvarsberedskapen så kräver (prop. 2009/10:160, bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269). Vid behandlingen av förslaget konstaterade utskottet att det blivit alltmer uppenbart att totalförsvarspikten urholkats och att man såg ett behov av att reformera den militära utbildningen och anpassa den till en insatsorganisation i enlighet med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet. Utskottet utgick från att regeringen och Försvarmakten noggrant planerar för att snabbt kunna återuppta grund- och repetitionsutbildningen av värnpliktiga och civilpliktiga om så skulle behövas.

Våren 2012 behandlade utskottet regeringens förslag till ny lag om soldatanställningar (prop. 2011/12:115, bet. 2011/12:FöU5, rskr. 2011/12:216). I utskottets ställningstagande konstaterades att man noga skulle fortsätta att följa genomförandet av personalsystemet och de utmaningar som detta medför inom olika områden.

Frågor om Försvarmaktens personalförsörjningssystem behandlades senast av utskottet i betänkandena 2013/14:FöU2 och 2014/15:FöU7. Regeringen beslutade den 24 oktober 2013 om en utredning av hur Försvarmaktens personalförsörjning bör utvecklas inom ramen för den beslutade försvarspolitiska inriktningen (dir. 2013:94). Utredningens betänkande Försvarmakten i samhället – en långsiktigt hållbar militär personalförsörjning och en modern folkförankring av försvaret (SOU 2014:73) presenterades i november 2014. Utredningen har remissbehandlats, och remissinstanserna lämnade sina svar till Regeringskansliet den 1 mars 2015 där ärendet nu bereds.

Den 14 november 2014 beslutade utskottet att riksdagens förra försvarspolitiska beslut skulle följas upp. En utredare fick därför i uppdrag att analysera om Försvarmaktens organisation har utvecklats i enlighet med det beslut som riksdagen fattade 2009 när det gäller bemanningsläget och att beskriva i vilken omfattning bemanningen har skett med anställd respektive

värnpliktig personal. Utredarens rapport överlämnades till utskottet den 5 mars 2015.

I budgetpropositionen för 2015 framhåller regeringen att arbetslivspolitikerna är centrala för en väl fungerande arbetsmarknad. Politiken bygger enligt regeringen på en ansvarsfördelning mellan staten och arbetsmarknadens parter, där statens roll är att genom ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel säkerställa goda arbetsvillkor och underlätta tillkomsten av nya jobb, samtidigt som förutsättningar skapas för arbetsmarknadens parter att i kollektivavtal ta ansvar för villkorens närmare utformning, lönebildningen m.m.

I den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109) liksom i budgetpropositionerna för 2015 och 2016 har regeringen konstaterat att det finns fortsatta utmaningar i den nya personalförsörjningen. En särskild utredare fick därför i uppdrag av regeringen att föreslå en långsiktigt hållbar personalförsörjning av det militära försvaret som även i fortsättningen huvudsakligen baseras på frivillighet, men där en ökad användning av totalförsvarspikten kompletterar frivilligheten när krigsorganisationens behov inte kan tryggas enbart genom frivillig rekrytering. Regeringen fattade beslut om direktiv till utredningen den 1 oktober 2015 (dir. 2015:98). Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2016.

Utskottets överväganden

Värnplikt och bemanning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om återinförande av värnplikt och förslag om bemanning och personalförsörjning av Försvarsmakten.

Jämför reservationerna 1 (V), 2 (L) och 3 (KD).

Motionerna

I motion 2015/16:28 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att utredningen om försvarets framtida personalförsörjning bör få ett tilläggsdirektiv om att utreda införande av en könsneutral, allmän och lika värnplikt (yrkande 10). De kräver ett införande av en könsneutral allmän och lika värnplikt och vill att alla män och kvinnor i Sverige som fyllt 18 år ska mönstra och att alla som är lämpliga ska genomföra en kortare militär grundutbildning. En framtida pliktlag ska enligt motionärernas förslag ge möjlighet till såväl militär som civil tjänstgöring.

I motion 2015/16:2265 av Allan Widman m.fl. (FP) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att aktivera totalförsvarsplikten. De framhåller att riksdagen när plikten lades vilande också beslutade att den kunde återinföras om läget i omvärlden drastiskt försämrades eller om försvaret inte kunde rekrytera frivilliga soldater. Motionärerna bedömer att båda dessa scenarier blivit verklighet och menar att Försvarsmakten har stora svårigheter med att bemanna försvaret fullt ut med anställda yrkessoldater. Resultatet av försvarsuppgörelsen blev ännu en bred utredning av personalförsörjningen, inklusive en studie av värnpliktssystemen i Danmark och Norge. Motionärerna anser att en utredning är ett steg i rätt riktning, men de hade föredragit en aktivering av värnplikten här och nu och vill därför införa en pilotverksamhet med plikt under 2016.

I motion 2015/16:2901 av Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att utreda återinförandet av värnplikten (yrkande 1). De menar att frivillighet inom det militära inte räcker och att försvaret i dag har svårt med sin personalförsörjning. Historiskt finns personer som vägrat vapentjänst, och de har straffats för detta. Motionärerna menar dock att allt som har med försvaret av vårt land att göra inte behöver innebära vapentjänst. I motionen framhålls att huvudsaken är att tydligt förbereda våra medborgare på vad som kan anses vara en självklarhet och en plikt gentemot vårt land, nämligen att vara beredda att försvara landet vid ett anfall.

I motion 2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att ge regeringen i uppdrag att införa ett system som kombinerar frivillig och obligatorisk rekrytering (yrkande 2) och att utveckla reservofficersresursen (yrkande 3). Det nya personalförsörjningssystemet med nuvarande planering är inriktat på att förbanden ska vara uppfyllda till 2019 eller i vissa fall 2023. Motionärerna bedömer att planeringen inte kommer att falla ut som tänkt och att Försvarsmakten har akut brist på personal redan i dag. I motionen föreslås därför en modell som kombinerar frivillig och obligatorisk mönstring, likt de system Norge och Danmark infört. När det gäller bemanningsfrågor i övrigt understryker motionärerna vikten av att reservofficerarna inriktas mot att vara chefer eller stabsmedlemmar i väpnad konflikt, helst i befattningar där även deras civila kompetens kan utnyttjas. Motionärerna anser att reservofficerarna inte ska vara ett komplement till specialistofficerarna i det fredstida utbildningsarbetet.

Bakgrund och tidigare behandling

Utskottet har tidigare berett frågor om totalförsvarspikt och könsneutral värnplikt, senast vid beredningen av den försvarspolitiska inriktningen för 2016–2020. Då underströk utskottet att totalförsvarspikten kvarstår i grunden och att regeringen redan i dag med hänsyn till Sveriges försvarsberedskap har möjlighet att aktivera icke aktiva delar av totalförsvarspikten. När det gäller totalförsvarspiktigas fullgörande av repetitionsutbildning beslutade regeringen den 11 december 2014 att de som fullgjort grundutbildningen eller motsvarande och krigsplacerats i ett krigsförband ska vara skyldiga att fullgöra repetitionsutbildningen, detta med stöd av 1 kap. 3 a § lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt (dnr 2014/2039/MFI).

Skyldigheten att genomgå mönstring och skyldigheten att fullgöra värnplikt och civilplikt träder i kraft först efter det att regeringen beslutat om detta med hänsyn till Sveriges försvarsberedskap. Denna skyldighet är sedan 2010 könsneutral (prop. 2009/10:160, bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269).

Såväl regeringen som utskottet har konstaterat att det finns utmaningar i personalförsörjningssystemet som leder till ett fortsatt reformbehov (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11). Den 1 oktober 2015 fattade regeringen beslut om kommittédirektiv till en särskild utredare när det gäller en långsiktigt hållbar personalförsörjning av det militära försvaret (dir. 2015:98). Utredaren har bl.a. i uppgift att utifrån krigsorganisationens behov och Försvarsmaktens rekryteringskraft föreslå en lämplig balans mellan plikt och frivillighet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2016.

I det försvarspolitiska inriktningsbeslutet framhöll utskottet vidare att ett väl fungerande reservofficerssystem är av stor betydelse för krigsförbanden och för folkförankringen av det militära försvaret. Utskottet delade regeringens bedömning att den säkraste och minst resurskrävande vägen att snabbt stärka reservofficerssystemet är genom grundutbildning av taktiska

reservofficerare i form av en kortare inomverksutbildning. I den försvarspolitiska inriktningspropositionen redovisade regeringen bedömningen att reservofficerssystemet ska användas på befattningar som i första hand kräver tjänstgöring vid repetitionsövningar, aktivering eller mobilisering. Reservofficerare bedömdes liksom tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän vara ett kostnadseffektivt sätt att bemanna krigsförbanden med militär personal. Regeringen anförde att reservofficerssystemet ska styras av krigsförbandens behov av militär kompetens.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare konstaterat att det finns utmaningar i personalförsörjningssystemet som leder till ett fortsatt reformbehov, och utskottets bedömning kvarstår i detta avseende. Samtidigt vill utskottet understryka att totalförsvarplikten redan i dag är en könsneutral skyldighet för svenska medborgare. Utskottet har tidigare framhållit att man delar Försvarsmaktens egen bedömning att en rekryteringsbas som främst består av frivilliga unga män är otillräcklig för att garantera en effektiv framtida kompetensförsörjning, och utskottet vidhåller denna syn.

En särskild utredare har fått i uppgift av regeringen att göra en översyn av en långsiktigt hållbar personalförsörjning av det militära försvaret. Utskottet lägger stor vikt vid att utredaren har fått i uppgift att föreslå en lämplig balans mellan plikt och frivillighet som utgår från krigsorganisationens behov och Försvarsmaktens rekryteringskraft. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2016, och utskottet anser att det vore olämpligt att föregripa utredarens förslag, varför utskottet avstyrker motionerna 2015/16:28 (V) yrkande 10, 2015/16:2265 (FP), 2015/16:2823 (KD) yrkande 2 och 2015/16:2901 (SD) yrkande 1.

När det gäller motion 2015/16:2823 (KD) och yrkandet om att utveckla reservofficersresursen (yrkande 3) kan utskottet konstatera att det i det försvarspolitiska inriktningsbeslutet framhölls att ett väl fungerande reservofficerssystem är av stor betydelse för krigsförbanden och för folkförankringen av det militära försvaret. Utskottet utgår från att regeringen vid genomförandet av den nya försvarspolitiska inriktningen säkerställer att reservofficerssystemet utvecklas i linje med detta och ser därför inte skäl att tillstyrka motionen.

Incitament och premier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag om incitament och premier vid bl.a. utlandstjänst och grundläggande militär utbildning. Jämför reservationerna 4 (M, C, L, KD) och 5 (SD).

Motionerna

I motion 2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om behovet av ett helhetspaket med incitament för att behålla Försvarmaktens personal i längre anställningar (yrkande 8). I motionen framhålls att Försvarmakten måste fortsätta att arbeta med incitament för att göra det attraktivt att ta en anställning i försvaret. Incitamenten kan enligt motionärerna innefatta ekonomiska premier efter en viss tids anställning, utbildningscheckar, möjlighet till vidareutbildning i anställningen, tillgång till bostäder eller mer civil utbildning mot slutet av anställningen. Motionärerna anser att det är viktigt att Försvarmakten fortsätter arbetet med att ytterligare vässa helheten i anställningen för att kunna attrahera rätt kompetens på en konkurrensutsatt arbetsmarknad.

I motion 2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att se över möjligheterna att införa ett premiesystem för dem som fullgör GMU (yrkande 4). En utbildningspremie skulle enligt motionärernas bedömning öka rekryteringsunderlaget till alla anställningar i Försvarmakten (soldat/sjöman, specialistofficer, reservofficer och officer). Kunskapen om Försvarmakten och dess verksamhet skulle nå fler. Om premien skulle motsvara ett bra sommarjobb för en student bedömer motionärerna att en tremånaders GMU antagligen skulle vara ett alternativ för många.

I motion 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att en premie ska utlovas när soldater tecknar ett kontinuerligt kontrakt (GSS/K), och enligt förslaget ska premien betalas ut uppdelat i tre belopp (yrkande 55).

I motion 2015/16:436 av Edward Riedl (M) yrkar motionären på ett tillkännagivande till regeringen om att utreda hur andra länders premieringsmodeller ser ut för soldater i utlandstjänst för att sedan göra om systemet i Sverige.

Bakgrund och tidigare behandling

Utskottet behandlade frågan om ersättningar vid tjänstgöring i Försvarmakten inom ramen för budgetbetänkandet för 2015. Riksdagen tillkännagav för regeringen att ett förslag bör tas fram för att införa ett system med tidsdelmål och ekonomisk kompensation liksom andra typer av incitament för vissa

personalkategorier i samband med detta (bet. 2014/15:FöU1, rskr. 2014/15:63). Utskottet har även tidigare behandlat dessa frågor i sitt betänkande Försvarets personalförsörjning och personalpolitik m.m. (2013/14:FöU2).

Regeringen bedömde i den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109) att Försvarsmakten inom ramen för den delegerade statliga arbetsgivarpolitiken borde överväga att ta upp diskussioner om incitamentsstrukturer för att uppmuntra att gruppbefäl, soldater och sjömän fullföljer kontrakterad tjänstgöringstid.

Regeringen har därefter fattat beslut om en ny förordning som ska ersätta förordningen (2010:590) om grundläggande och kompletterande militär utbildning inom Försvarsmakten. Försvarsmaktens GMU har fram till årsskiftet bestått av en tre månader lång utbildning.

Den nya förordningen trädde i kraft den 1 januari 2016. Den nya militära grundutbildningen ska omfatta minst 120 och högst 365 utbildningsdagar. Den nya längre utbildningen ska ge de särskilda militära färdigheter och kunskaper som behövs för att kunna krigsplaceras i en befattning i totalförsvaret. Enligt förordningen (2015:613) om militär grundutbildning har vidare den som godkänts efter genomförd utbildning rätt till en utbildningspremie med ett belopp som motsvarar vad han eller hon sammantaget fått i månadsersättning under den militära grundutbildningen. Enligt förordningen får Försvarsmakten meddela föreskrifter om hur utbildningspremien ska beräknas om rekryten gjort uppehåll i utbildningen eller bytt inriktning på utbildningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att en ny, längre form av militär grundutbildning gäller sedan årsskiftet och att det med den nya utbildningen även följer en förordningsreglerad rätt till en utbildningspremie. Riksdagen har tidigare framhållit betydelsen av såväl ekonomisk kompensation som andra typer av incitament. Utskottet anser att de första viktiga stegen nu tagits inom detta område och har för avsikt att fortsätta att följa hur Försvarsmakten inom ramen för den delegerade statliga arbetsgivarpolitiken fortsätter att verka för att bli en attraktiv arbetsgivare som kan rekrytera och behålla personal så att insatsorganisationen kan bemannas och utvecklas i enlighet med riksdagens beslut.

I uppföljningen av bemanningsläget av riksdagens förra försvarspolitiska beslut som utskottet beslutat om konstaterade utredaren att insatsorganisationen vid utgången av 2014 omfattade ca 50 000 befattningar, varav 6 000 ännu inte var bemannade. Antalet krigsplacerade med värnplikt uppgick då till ca 7 000 individer. Med de utmaningar som finns i personalförsörjningssystemet kommer utskottet att noga följa bemanningsläget i Försvarsmakten under inriktningsperioden 2016–2020 och finner inte skäl att vidta ytterligare åtgärder. Därmed avstyrks motionerna 2015/16:2172 (M) yrkande 8 och 2015/16:2823 (KD) yrkande 4. Med det

anförda avstyrks även motionerna 2015/16:436 (M) och 2015/16:3218 (SD) yrkande 55.

Den militära personalens villkor och skyldigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om villkoren för militär personal och vissa rekryterings- och utbildningsfrågor.
Jämför reservation 6 (SD).

Motionerna

I motion 2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att avskaffa skyldigheten att tjänstgöra utomlands för kategorierna gruppbefäl, soldater och sjömän, tidvis tjänstgöring (GSS/T) och reservofficerare. (yrkande 1). Vidare yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att ge regeringen i uppdrag att se över lagstiftningen om tjänstledighet och om studieuppehåll för frivillig militärtjänstgöring (yrkandena 6 och 7).

I motion 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän att slippa förmånsbeskattning för icke lagad mat ute i fält (yrkande 52). De yrkar vidare på ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän som bor på logement att få tillgång till billig och nyttig lagad frukost, lunch och middag och att de ska få subventionerade hemresor varannan vecka (yrkandena 53 och 54). När det gäller rekryteringen i övrigt yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att samtliga unga män i en årsklass ska mönstras i en flerdagarsmönstring på plats och på att detta ska vara frivilligt för kvinnor (yrkande 47). I motionen föreslås att en tredygnskurs i grundläggande överlevnad ska hållas för alla (yrkande 48). Motionärerna yrkar vidare på ett tillkännagivande till regeringen om värnpliktsutbildning av ca 8 400 värnpliktsuttagna soldater årligen inom ramen för den grundläggande militära utbildningen, GMU, (yrkande 49). Motionärerna föreslår även värnpliktsutbildning av ca 7 200 soldater årligen i ytterligare sju månader. Fortsättningsutbildningen (FSU) syftar enligt förslaget till krigsplacering (yrkande 50). I motionen yrkas vidare på ett tillkännagivande till regeringen om att återinföra värnpliktsutbildning och krigsbrigader. Enligt motionärerna innebär detta endast naturlig pensionering för eventuellt övertaliga högre officerare, att befintliga GSS/T överförs till värnplikt och att GSS/K kvarstår för kontinuerliga tjänster på brigaderna.

Bakgrund och tidigare behandling

Den 10 april 2003 biföll riksdagen regeringens förslag till lag om väpnad styrka för tjänstgöring utomlands och lag om ändring i lagen (1999:568) om utlandsstyrkan inom Försvarsmakten (bet. 2002/03:FöU2). Utskottet konstaterade då att regeringen lämnat ett lagförslag som innebär att Försvarsmakten som arbetsgivare skulle kunna reglera utlandsstyrkans tjänstgöring utifrån principen att det blivit en naturlig del av de anställdas uppgifter, dvs. att de ska fullgöra samtliga uppgifter som ligger på Försvarsmakten. När det gäller skyldigheten att tjänstgöra utomlands redovisade regeringen i budgetpropositionen för 2016 att 758 män och 77 kvinnor, dvs. totalt 835 personer, varit insatta i internationella insatser under det gångna året.

När det gäller frågor om tjänstledighet behandlade utskottet dessa i betänkandet Soldatanställningar i Försvarsmakten (bet. 2011/12:FöU5). Riksdagen antog då bl.a. regeringens förslag till lag om vissa försvarsmaktsanställningar. Lagen trädde i kraft sommaren 2012. En arbetstagare kunde därmed få rätt till ledighet från sin civila anställning för tjänstgöring i Försvarsmakten. En arbetstagares rätt till ledighet från civil anställning regleras fortfarande i lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar, och de förutsättningar som gäller för rätt till ledighet beskrivs i 28–31 §§. I propositionen som låg till grund för riksdagens beslut redovisade regeringen att det regelverk som gäller för anstånd med studier och studieuppehåll på universitets- och högskoleområdet bör tillämpas även i fråga om personer som behöver anstånd för att påbörja studier eller studieuppehåll för att pröva en anställning som kontinuerligt eller tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldat eller sjöman i Försvarsmakten. Arbetsmarknadsutskottet behandlade även frågan i sitt yttrande (2009/10:AU7y) till försvarsutskottet över proposition 2009/10:160 Modern personalförsörjning för ett användbart försvar – vissa frågor om Försvarsmaktens personal. Arbetsmarknadsutskottet betonade då att den svenska modellen, där kollektivavtal verkar tillsammans med lagregler, allmänt sett fungerar bra på den svenska arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsutskottet pekade också på möjligheterna för arbetsmarknadens parter, även inom försvarets område, att i kollektivavtal komma överens i frågor om t.ex. tidsbegränsade anställningar och rätt till tjänstledighet på det sätt och inom de ramar som förutsatts i lagstiftningen.

Av 4 § i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:3) om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll framgår att särskilda skäl för att få fortsätta studierna efter studieuppehåll kan vara bl.a. tidsbegränsad provanställning enligt 12 § lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar eller tjänstgöring i Försvarsmakten för den som är anställd som tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldat eller sjöman enligt denna lag. För närvarande pågår en dialog mellan Försvarsmakten och Universitets- och högskolerådet om behovet av eventuella justeringar i föreskrifterna med

anledning av den nya militära grundutbildningen (enligt förordningen [2015:613] om militär grundutbildning) som trädde i kraft den 1 januari 2016.

De frågor som rör utformningen av rekrytering, utformningen av utbildning och förutsättningarna för krigsplacering som exempelvis tredygnskurser i överlevnad, måltider, hemresor och det antal personer som bör rekryteras till GMU och FSU beredde utskottet i sitt betänkande Vissa frågor om Försvarsmaktens personal (bet. 2014/15:FöU7). Utskottet konstaterade då att man vid tidigare behandling av frågor om ersättningar vid tjänstgöring i Försvarsmakten betonat vikten av att myndigheten ska kunna behålla sin personal. Utskottet såg även ett värde i att kunna behandla de utmaningar som personalförsörjningen står inför som en helhet och önskade inte föregripa den pågående utredningen. Utskottet framhöll att riksdagen tillkännagett att regeringen bör ta fram ett förslag om att införa tidsdelmål och ekonomisk kompensation liksom andra typer av incitament, men utskottet ansåg inte att riksdagen borde vidta ytterligare åtgärder, varför de motionsyrkanden som har samma lydelse som förslagen i motion 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 46–50 och 52–54 avstyrktes.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller uppfattningen att tjänstgöring i utlandsstyrkan är en naturlig del av de anställdas uppgifter inom Försvarsmakten och avstyrker därför yrkande 1 i motion 2015/16:2823 (KD). Kraven som ställs på insatsorganisationen och Försvarsmaktens långsiktiga verksamhet förutsätter ett kontinuerligt inflöde av kvinnor och män som vill arbeta och verka i myndigheten. Utskottet vill betona vikten av att Försvarsmakten ska kunna behålla sin personal och bedömer att alternativet till att inte behålla anställda soldater kontraktstiden ut är mycket dyrt. Utskottet kan konstatera att en arbetstagares rätt till ledighet från civil anställning regleras i lag. Utskottet bedömer vidare att den svenska modellen, där kollektivavtal verkar tillsammans med lagregler, allmänt sett fungerar bra på den svenska arbetsmarknaden och att den ger möjligheter för arbetsmarknadens parter att komma överens inom de ramar som förutsatts i lagstiftningen. Utskottet bedömer inte att riksdagen behöver vidta ytterligare åtgärder, varför även motionsyrkandena 6 och 7 avstyrks.

När det gäller förslagen i motion 2015/16:3218 (SD) yrkandena 46–50 och 52–54 har utskottet vid tidigare beredning av frågorna bedömt att riksdagen inte bör vidta ytterligare åtgärder, varför yrkandena då avstyrktes. Utskottet gör fortfarande samma bedömning och avstyrker dem därför.

Personalbostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner med förslag om bostäder åt Försvarsmaktens personal.

Jämför reservationerna 9 (M) och 10 (SD).

Motionerna

I motion 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att ge Försvarsmakten möjlighet att tillhandahålla bostäder till sina tillfälligt anställda (yrkande 16). Motionärerna beskriver att ett antal större lärosäten 2009 fick möjlighet att under en försöksperiod tillhandahålla bostäder åt studenter och gästforskare och menar att även Försvarsmakten borde ges samma möjlighet att tillhandahålla bostäder åt sina tillfälliga anställda.

I motion 2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att särskilt beakta Försvarsmaktens behov av bostäder (yrkande 9). En förutsättning för en hållbar personalförsörjning över hela landet är enligt motionärerna en god bostadsförsörjning – både för dem som genomför GMU och för dem som genomgår befäls- och officersutbildning. Motionärerna vill att Försvarsmaktens behov särskilt ska beaktas i det kommunala bostadsförsörjningsansvaret och i länsstyrelsernas ansvar för analys och uppföljning av bostadsförsörjningen och dess planering.

I motion 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän att få rätt att bo kvar på logementen för en låg hyra även efter provanställningstiden (yrkande 51).

Bakgrund och tidigare behandling

Den särskilda utredare som i november 2014 avslutade sitt uppdrag om Försvarsmaktens personalförsörjningssystem lämnade bl.a. förslag om bostäder. Förslaget innehöll ett tillägg till förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning där Försvarsmakten ges möjlighet att i andra hand hyra ut bostadslägenheter till gruppbefäl, soldater och sjömän (SOU 2014:73 s. 344–353). Utredaren konstaterade att nyanställda kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K) förväntas sörja för egen kost och logi när anställningen inte längre är grundad på plikt utan på ett anställningsavtal. Övergången från boende på logement till att de nyanställda GSS/K ska finna eget boende nära sitt förband ställer i vissa fall höga krav på förbandskommunerna, enligt utredningen. Kommunerna är ansvariga för planeringen av byggandet av bostäder inom respektive kommun. För att

kommunerna ska satsa ekonomiska medel på att bygga särskilda soldatbostäder krävs det långsiktighet, men staten kan enligt utredaren inte garantera kommunerna tillräckligt lång planeringssäkerhet. Kommuner har dessutom påtalat svårigheterna i att särbehandla GSS/K då detta skulle strida mot kommunallagens likabehandlingsprincip och lokaliseringsprincip. Ett annat problem för kommunerna är att många GSS/K inte folkbokför sig i kommunen där de arbetar. Mot bakgrund av den beskrivning utredaren gjorde av bostadssituationen föreslogs att Försvarsmakten skulle få möjlighet att i andra hand hyra ut bostadslägenheter till gruppbefäl, soldater och sjömän. Utredarens förslag innebär inte att Försvarsmakten ska bli skyldig att tillhandahålla GSS/K med ett andrahandskontrakt för en lägenhet. Förslaget ska endast ses som en möjlig väg för Försvarsmakten att underlätta för sina anställda GSS att få en hyreslägenhet. Möjligheten ska endast kunna användas under den tid som en enskild är anställd som GSS.

Enligt huvudregeln i förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning får en myndighet inte ingå hyresavtal för bostadslägenheter i syfte att upplåta lägenheten i andra hand för att förse någon enskild med bostad (9 a §). Enligt ett regeringsbeslut i juli 2010 fick dock universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Stockholm tillsammans med Karolinska Institutet, Kungliga Tekniska högskolan, Malmö högskola, Södertörns högskola och Sveriges lantbruksuniversitet under en provotid, mellan åren 2010 och 2015, upplåta lägenheter i andra hand för bostadsändamål till studenter på respektive lärosäte. Denna provotid förlängdes först till slutet av 2016 (regeringsbeslut den 23 maj 2013, U2013/03504/UH). Därefter beslutade regeringen den 10 december 2015 om ytterligare förlängning till utgången av 2018 av möjligheten för vissa lärosäten att upplåta lägenheter för bostadsändamål (U2015/05797/UH). Beslutet innebär ett undantag från 9 a § första stycket i förordningen om statliga myndigheters lokalförsörjning. Skälen till regeringens beslut är att underlätta den långsiktiga planeringen för de berörda lärosätena och att samtidigt kunna utvärdera försöksverksamheten som undantaget innebär.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar förvisso bedömningen att en förutsättning för en hållbar personalförsörjning också är en fungerande bostadsförsörjning – både för dem som genomför GMU och för dem som genomgår befäls- och officersutbildningen. Samtidigt kan utskottet konstatera att den tidigare personalförsörjningsutredningen har lämnat ett förslag och att det finns många överväganden och hänsyn som måste tas för att bostadsförsörjningen ska kunna lösas på ett godtagbart sätt. Utskottet utgår från att regeringen kommer att vidta nödvändiga åtgärder för att på ett ändamålsenligt sätt säkerställa bostadsförsörjningen. Motionsyrkandena 16 i motion 2015/16:1938 (KD), 9 i motion 2015/16:2172 (M) och 51 i motion 2015/16:3218 (SD) bör därför inte bifallas.

Veteranutredningens förslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om Veteranutredningens förslag och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen yrkande 11 i motion 2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) och bifaller delvis motion 2015/16:95 av Allan Widman m.fl. (FP).

Jämför reservation 11 (S, MP, V).

Motionerna

I motion 2015/16:95 av Allan Widman m.fl. (FP) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen senast före utgången av riksmötet 2015/16 bör omsätta Veteranutredningens förslag i en proposition. Just nu har Sverige militär personal i Mali, norra Irak, Adenviken, Afghanistan och på många andra ställen världen över. Det är män och kvinnor som på Sveriges uppdrag sätter sina liv på spel för att göra andras tillvaro säkrare. Om Sverige även framöver ska kunna bidra till global fred och säkerhet måste vår uppskattning och vårt stöd till dessa hjältar motsvara de risker och umbäranden de möter.

I motion 2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om vikten av att regeringen bör ta förslagen i Veteranutredningen vidare för att ytterligare stärka stödet för Sveriges veteraner (yrkande 11). Motionärerna anför att alliansregeringen tog de första stegen för att skapa en sammanhållen veteranpolitik. Några av åtgärderna som genomfördes var enligt motionärerna förstärkt uppföljningsansvar för Försvarsmakten efter genomförd insats, kontaktpersoner för anhöriga vid Försvarsmakten och en särskild veterandag med statsceremoniell status. I den veteranutredning som presenterades 2014 finns ytterligare förslag som syftar till att stärka stödet för veteranerna och ge dem det erkännande de förtjänar för insatser i rikets tjänst. Motionärerna anser därför att det är viktigt att Veteranutredningens förslag nu blir verklighet.

Bakgrund och tidigare behandling

I budgetpropositionen för 2016 anför regeringen att veteranpolitiken syftar till att ge personal som tjänstgör i internationella operationer och deras anhöriga ett stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar som de utsätts för. Regeringen konstaterar vidare att Veteranutredningen i sitt betänkande Svensk veteranpolitik – Ett ansvar för hela samhället (SOU 2014:27) lämnade ett antal förslag om utvecklingen av veteranpolitiken, bl.a. att den även ska omfatta fler personalkategorier. Veteranutredningens förslag har remissbehandlats, och

remissinstanserna lämnade in svar till Regeringskansliet i juni 2015. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Den 18 december 2015 fattade regeringen beslut om Försvarmaktens regleringsbrev för budgetåret 2016, och Försvarmakten får där i uppdrag att senast vid halvårsskiftet 2016 komma med förslag till inrättandet av ett veterancentrum. Av regeringens uppdrag framkommer att Försvarmaktens veterancentrum ska ha i uppgift att utveckla och genomföra myndighetens veteran- och anhörigarbete, bl.a. med fokus på följande uppgifter:

- råd och vägledning till veteraner och deras anhöriga
- säkerställande av det lagstadgade uppföljningsansvaret inklusive
- samordning och koordinering med övriga samhället
- meritvärde och folkförankring
- säkerställande av relevant statistik
- koordinering av forskning över ett brett vetenskapligt fält.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill betona vikten av att ge personal som tjänstgör i internationella operationer och deras anhöriga ett stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar som de utsätts för. Detta förutsätter en sammanhållen veteranpolitik och ett kontinuerligt arbete för att förbättra situationen för såväl veteraner som deras anhöriga. Vissa steg har tagits för att stärka uppföljningsansvaret efter genomförd insats, t.ex. att ge anhöriga kontaktpersoner vid Försvarmakten och att ge veteranerna det erkännande de förtjänar bl.a. genom inrättandet av en särskild veterandag. Utskottet kan konstatera att det pågår en beredning inom Regeringskansliet av Veteranutredningens förslag och menar att det nu är dags att ta nästa steg för att skapa ett sammanhållet stöd till dem som förtjänstfullt genomfört insatser i rikets tjänst och deras anhöriga. Utskottet anser därför att regeringen bör vidta de åtgärder som krävs för att konsolidera veteranpolitiken och ytterligare stärka stödet till veteranerna och deras anhöriga i linje med utredningens förslag.

Med det anförda tillstyrker utskottet motionsyrkande 11 i motion 2015/16:2172 (M) och bifaller delvis motion 2015/16:95 (FP).

Inrättande av ett veterancentrum

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag om att inrätta ett veterancentrum.

Jämför reservation 12 (SD).

Motionerna

I motion 2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att inrätta Försvarmaktens veterancentrum (yrkande 8).

I motion 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att ett nationellt veterancentrum bör byggas (yrkande 35).

Bakgrund och tidigare behandling

I april 2014 presenterade Veteranutredningen sitt slutbetänkande Svensk veteranpolitik – Ett ansvar för hela samhället (SOU 2014:27). Utredningen föreslog att en nationell veteranmyndighet skulle inrättas med ansvar för att stärka och utveckla veteranfrågorna. Myndigheten skulle enligt förslaget bl.a. ha ett övergripande och sammanhållande nationellt ansvar för veteranfrågor.

I mars 2015 tillkännagav riksdagen för regeringen att ett centrum med specialkompetens i veteranfrågor bör inrättas (bet. 2014/15:FöU7, rskr. 2014/15:132). I budgetpropositionen för 2016 redovisade regeringen att Försvarmakten har etablerat Försvarmaktens veteranenhet (FM VeteranE) genom en sammanslagning av de resurser som tidigare fanns i Högkvarteret och i Försvarmaktens HR-centrum. Enhetens huvuduppdrag är bl.a. att vara myndighetens kompetenscentrum för veteran- och anhörigverksamheten.

I Försvarmaktens regleringsbrev för budgetåret 2016 (regeringsbeslut den 18 december 2015) framgår vidare att Försvarmakten senast vid halvårsskiftet 2016 ska lämna ett förslag till inrättandet av ett veterancentrum. Detta centrum ska enligt regeringens uppdrag ha till uppgift att utveckla och genomföra myndighetens veteran- och anhörigarbete.

Utskottets ställningstagande

Veteranutredningens förslag om att inrätta en nationell veteranmyndighet har tidigare behandlats av riksdagen, som då tillkännagav för regeringen att ett centrum med specialkompetens i veteranfrågor bör inrättas. Utskottet kan konstatera att en veteranenhet (FM VeteranE) instiftats med huvuduppdrag att vara myndighetens kompetenscentrum för veteran- och anhörigverksamhet. Utskottet kan dessutom konstatera att regeringen gett Försvarmakten i uppdrag att lämna ett förslag till inrättandet av ett veterancentrum som

ytterligare kan bidra till att utveckla och genomföra myndighetens veteran- och anhörigarbete. Utskottet välkomnar detta och kan konstatera att det planerade arbetet ligger väl i linje med riksdagens intentioner, varför ytterligare åtgärder inte bör vidtas med anledning av motionsyrkande 8 i motion 2015/16:2823 (KD) och yrkande 35 i motion 2015/16:3218 (SD). Dessa avstyrks därför.

Övriga villkor för veteraner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag om ett rabattkort för veteraner och om att sista söndagen i maj ska vara en minnesdag för veteraner.

Jämför reservation 13 (SD).

Motionerna

I motion 2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en utredning om en organisation i Försvarsmakten för stöd i sociala frågor till såväl tjänstgörande militär personal som veteraner (yrkande 5). Vidare yrkas att regeringen eller Försvarsmaktens veterancentrum bör ges i uppdrag att i samråd med svenska veteranstödsorganisationer undersöka möjligheten att införa ett veterankort (yrkandena 9 och 11). I motionen framhålls att det i Storbritannien finns en motsvarighet till detta i form av British Veterans Recognition Card som skulle kunna tjäna som inspiration vid framtagande av en svensk motsvarighet. Motionärerna föreslår att det ska vara en id-handling som ger rabatter och förmåner på en rad varor och tjänster för den som utför eller utfört militär insats och som avslutat sin tjänst som utlandsveteran.

I motion 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkar motionärerna på ett tillkännagivande till regeringen om att den sista söndagen i maj ska vara minnesdag för svenska veteraner (yrkande 33). Motionärerna yrkar även på ett tillkännagivande till regeringen om att veteraner i vissa fall ska särbehandlas positivt (yrkande 34).

Bakgrund och tidigare behandling

Utskottet beredde frågan om en minnesdag för veteraner under 2015 (bet. 2014/15:FöU7). Försvarsmakten högtidlighåller veterandagen den 29 maj varje år, och utskottet ansåg inte att det finns ytterligare skäl att reglera högtidlighållandet av en veterandag.

Den särskilda utredare som avslutade sitt uppdrag om Försvarsmaktens militära personalförsörjning i november 2014 hade inom ramen för sitt uppdrag undersökt om det skulle vara möjligt att inom förbandskommuner

koppla lokala rabatter och förmåner till ett ”soldatkort”, likt studentkortet (SOU 2014:73 s. 483). Utredaren valde att inte lägga fram något förslag till regeringen i denna fråga. Eftersom initiativ till kort med rabatter och förmåner liknande studentkortet ofta tas av näringslivet eller enskilda kommuner och det inte finns något som hindrar sådana initiativ i dag bedömdes det inte vara en fråga för utredningen att gå vidare med.

Initiativet Veterankortet.se är ett samarbete mellan Försvarmakten, Sveriges ideella veteran- och anhörigorganisationer och olika näringsidkare. Sedan den 2 februari 2015 förvaltas och administreras samarbetet av Svenska Soldathemsförbundet och ger företag möjligheter till fri marknadsföring på Veterankortets webbplats och en möjlighet att lägga ut riktade erbjudanden till Sveriges veteraner som i sin tur kan åtnjuta rabatter på såväl tjänster som produkter.

Utskottets ställningstagande

Försvarmakten högtidlighåller veterandagen den 29 maj varje år, och utskottet anser fortfarande att det inte finns ytterligare skäl att reglera högtidlighållandet av en veterandag. Veteranutredningens förslag i frågan om en veterandag har tidigare behandlats av riksdagen, och en veterandag med statsceremoniell status har införts, varför yrkande 33 i motion 2015/16:3218 (SD) avstyrks.

Vidare stöder utskottet personalförsörjningsutredarens bedömning att kort som ger rabatter på lokala varor och tjänster är och bör fortsätta vara en fråga främst för näringslivet, och initiativet Veterankortet.se är enligt utskottet ett utmärkt exempel på hur ett sådant initiativ gynnar alla inblandade parter. Eftersom riksdagen inte bör vidta några ytterligare åtgärder i frågan avstyrks motion 2015/16:2823 (KD) yrkandena 9 och 11. När det gäller yrkande 5 om en utredning av en organisation i Försvarmakten för stöd i sociala frågor till såväl tjänstgörande militär personal som veteraner vill utskottet hänvisa till vad utskottet anfört ovan om ett veterancentrum. Försvarmakten har ett naturligt arbetsgivaransvar, och myndigheten bör agera inom ramen för den delegerade statliga arbetsgivarpolitiken när det gäller stöd till personal i övrigt. Utskottet anser därför inte att riksdagen bör vidta åtgärder med anledning av yrkandet. Yrkandet avstyrks därför.

När det gäller yrkandet om positiv särbehandling av veteraner har det i motionen inte närmare utvecklats vilken särbehandling som avses. Utskottet anser inte att riksdagen bör vidta några ytterligare åtgärder utöver det utskottet redan anfört ovan om regeringens ansvar för en sammanhållen veteranpolitik. Utskottet avstyrker yrkande 34 i motion 2015/16:3218 (SD).

Frivilliga försvarsorganisationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utnyttjandet av de frivilliga försvarsorganisationerna och de ekonomiska villkoren för deras medlemmar.

Jämför reservation 13 (M, C, L, KD).

Motionerna

I motion 2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkar motionärerna att försvarets frivilligorganisationer bör användas bättre (yrkande 18). De frivilliga försvarsorganisationerna har över 400 000 medlemmar och skapar folkförankring för försvaret samtidigt som de genomför utbildningar som är till gagn för både försvaret och krisberedskapen. Organisationerna innehåller också en stor bredd av människor och kompetenser. Frivilligorganisationerna bedriver i dag bl.a. en ungdomsverksamhet som bidrar till att öka intresset för försvaret hos grupper som annars är svåra att nå. Det är enligt motionärerna önskvärt att även frivilligorganisationerna i ökad utsträckning kan fånga upp tidigare försvarsanställda för att utnyttja deras kompetens som instruktörer. När det gäller krisberedskapen finns det en stor utvecklingspotential. Enligt motionärerna kan organisationerna bidra till att skapa en medvetenhet om risker i samhället och vilka förutsättningar som finns för att hantera dem. De frivilliga resursgrupperna är ett bra exempel på samarbete med kommunerna för att kartlägga kompetenser som kan vara viktiga för att förstärka samhällets resurser vid en kris. Frivilligorganisationerna är även en viktig del i det civila försvaret där planeringen nu återupptas.

I motion 2015/16:2250 menar Mikael Oscarsson m.fl. (KD) att frivilligorganisationerna spelar en vital roll för att möjliggöra ett heltäckande försvar av Sverige. För att underlätta organisationernas arbete är det enligt motionärerna fundamentalt att frivilligorganisationerna får de förutsättningar som krävs för att de ska kunna fullfölja sitt arbete. Organisationerna bidrar till att stärka det breda säkerhetsarbetet och till att förankra Försvarsmaktens arbete hos civilbefolkningen. Motionärerna anser att genom att stärka frivilligorganisationerna i fredstid ökar organisationernas förmåga att möta allvarliga händelser och kriser. Därför bör frivilligorganisationernas förutsättningar utvecklas i syfte att stärka dem i deras arbete inom ramen för totalförsvaret (yrkande 5).

I motion 2015/16:3020 av Daniel Bäckström m.fl. (C) anser motionärerna att möjligheterna att öka stödet till de frivilliga försvarsorganisationerna bör ses över, med betoning på nationella uppgifter vid höjd beredskap (yrkande 3). Motionärerna anser vidare att det är viktigt att långsiktigt säkerställa de frivilliga försvarsorganisationernas möjlighet att bidra till totalförsvaret och

därmed även till samhällets krisberedskap. De frivilliga försvarsorganisationerna har många viktiga uppgifter.

I motion 2015/16:3218 yrkar Mikael Jansson m.fl. (SD) att medborgare som är aktiva i frivilligrörelserna delvis ska ersättas för sina utlägg indirekt (yrkande 37). Möjligheten till skattelättnader för frivilligpersonal bör prövas, alternativt att dessa får tillbaka en del av sina utlägg via pensionen.

Bakgrund och tidigare behandling

Utskottet konstaterade i samband med behandlingen av den försvarspolitiska inriktningen 2016–2020 (bet. 2014/15:F6U11) att det delade regeringens syn på de viktiga bidrag de frivilliga försvarsorganisationerna ger till totalförsvaret och därmed även samhällets krisberedskap och att denna tillgång borde säkerställas långsiktigt. Vidare framhöll utskottet de frivilliga försvarsorganisationernas viktiga roll i att skapa en folkförankring. Utskottet ansåg även att det fanns behov av att analysera vilka ansvarsområden och vilka uppgifter inom det civila försvaret och krisberedskapen som bäst kunde mötas av frivilliga krafter. Utifrån en sådan analys borde sedan en målsättning för frivilligt engagemang i anslutning till samhällets säkerhet kunna formuleras. Utskottet betonade dessutom att berörda centrala myndigheter, kommuner och landsting i högre grad borde eftersträva samverkan med berörda frivilligorganisationer för att tillvarata de frivilligas engagemang såväl under fredstida kriser som under höjd beredskap.

Den 21 november 2013 beslutade regeringen om en ny förordning: förordningen (2013:880) om statsbidrag till organisationer som stöder veteransoldater och deras anhöriga. I utskottets betänkande 2013/14:F6U2 Försvarets personalförsörjning och personalpolitik m.m. konstaterade utskottet att de frivilliga försvarsorganisationerna och de ideella organisationer som arbetar med stöd till veteraner och anhöriga är mycket viktiga för Försvarsmakten. Utskottet såg därför positivt på att regeringen hade fattat beslut om en ny förordning.

Regeringen fattade den 10 december 2015 beslut om att Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap senast den 10 juni 2017 ska redovisa en samlad bedömning av Försvarsmaktens behov av stöd från bevakningsansvariga myndigheter inför och vid höjd beredskap samt bevakningsansvariga myndigheters möjligheter att tillhandahålla sådant stöd inom ramen för det civila försvaret (regeringsbeslut 5 Uppdrag till Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap avseende totalförsvarsplanering). En arbetslägesredovisning ska göras senast den 15 september 2016. Regeringen beslutade samma dag om anvisningar för försvarsplanering och om anvisningar för planeringen av det civila försvaret.

Regeringen gav vidare Försvarsmakten i uppdrag att analysera och redovisa det framtida behovet av ekonomiska medel till den frivilliga försvarsverksamheten, uppdelat på organisationsstöd och uppdragsersättning (Försvarsmaktens regleringsbrev för 2016). Försvarsmaktens redovisning av

frivilligorganisationernas behov av ekonomiska medel ska ingå i budgetunderlaget för 2017 och redovisas därför senast den 1 mars 2016.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att de frivilliga försvarsorganisationerna ger viktiga bidrag till totalförsvaret och därmed även samhällets krisberedskap och att denna tillgång borde säkerställas långsiktigt. Utskottet har även betonat att berörda centrala myndigheter, kommuner och landsting i högre grad borde eftersträva samverkan med berörda frivilligorganisationer för att tillvarata de frivilligas engagemang såväl under fredstida kriser som under höjd beredskap. Utskottet kan konstatera att regeringen fattat beslut om anvisningar för försvarsplanering och om anvisningar för planeringen av det civila försvaret. Utskottet förutsätter att regeringen vid genomförandet av den nya försvarspolitiska inriktningen noga beaktar hur den viktiga resurs som de frivilliga försvarsorganisationerna utgör bäst kan tillvaratas. Vidare pågår ett arbete med att analysera och redovisa det framtida behovet av ekonomiska medel till den frivilliga försvarsverksamheten.

Utskottet utgår från att regeringen kommer att redovisa hur arbetet med frivilligorganisationerna fortskrider och ser i nuläget inga skäl att vidta åtgärder, varför yrkande 18 i motion 2015/16:2172 (M), yrkande 5 i motion 2015/16:2250 (KD) yrkande 3 i motion 2015/16:3020 (C) avstyrks. Det anförda innebär att utskottet även avstyrker yrkande 37 i motion 2015/16:3218 (SD).

Utnämningmakt för vissa anställningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om utnämningmakten vid vissa anställningar inom försvaret.
Jämför reservation 16 (SD).

Motionerna

I motion 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkar motionärerna på att Försvarsmakten ska utse befäl upp t.o.m. överste eller kommandör (yrkande 58).

Bakgrund och tidigare behandling

Enligt 24 och 25 §§ förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten beslutar regeringen om anställningar som generaldirektör, chef för enheten för underrättelse- och säkerhetstjänst, general och amiral. Vidare beslutar regeringen efter förslag från Försvarsmakten om anställningar

som generallöjtnant eller viceamiral och generalmajor eller konteramiral, chefsjurist, ekonomidirektör, personaldirektör och vissa andra nyckelbefattningar. Övriga anställningar och placeringar på befattningar beslutas i dag av Försvarsmakten.

Försvarsberedningen framhöll i sin rapport Försvaret av Sverige – Starkare försvar för en osäker tid (Ds 2014:20 s. 102) att mot bakgrund av det ansvar som ligger på högre befattningshavare i Försvarsmakten i fred, vid höjd beredskap och i krig borde regeringen liksom före 1999, efter förslag från Försvarsmakten, besluta om anställning av personer i samtliga generals- och amiralsgrader.

I betänkande 2014/15:FöU7 hänvisade utskottet till Försvarsberedningens förslag och menade att det inte önskade föregripa den kommande propositionen genom att ta ställning i frågan. Regeringen konstaterade i den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109) att den utnämningssmakt som fanns kopplad till vissa nyckelbefattningar är tillräcklig och att regeringen således inte delade Försvarsberedningens uppfattning i denna del. När utskottet beredde ärendet inom ramen för betänkande 2014/15:FöU7 lämnade statssekreterare Jan Salestrand en fördjupad beskrivning av frågan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar i huvudsak Försvarsberedningens syn att mot bakgrund av det ansvar som ligger på högre befattningshavare i Försvarsmakten i fred, vid höjd beredskap och i krig borde regeringen liksom före 1999, efter förslag från Försvarsmakten, besluta om anställningar av generaler och amiraler. Utskottet har samtidigt förståelse för regeringens konstaterande att den utnämningssmakt som i dagsläget finns kopplad till vissa nyckelbefattningar är tillräcklig. Förändringar i utnämningssmakten skulle kräva en noggrann genomlysning, och utskottet ser för närvarande inte att utskottet har tillräcklig grund för att föreslå en omedelbar förändring av hur utnämningssmakten fördelar sig mellan regeringen och myndigheten. Utskottet avstyrker därmed motion 2015/16:3218 (SD) yrkande 58.

Översyn av systemet med adjutanter vid hovet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med krav på en översyn av systemet med adjutanter vid hovet.

Jämför reservation 17 (V).

Motionen

I motion 2015/16:750 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) yrkar motionärerna att det bör göras en översyn av hela systemet med adjutanter som omfattar såväl finansiering som funktion. Adjutanterna tjänstgör enligt motionärerna cirka en månad per år vid hovet, och resterande tid tjänstgör de inom försvarets verksamhetsområden. I dag är det Försvarsmakten som står för lön och ersättningar till adjutanterna. Den totala kostnaden för adjutanterna vid konungens stab uppgår enligt motionen till 1 382 975 kronor per år. I detta ingår lön och extra ersättning på 6 000 kronor per individ och månad. Motionärerna anser inte att kostnaden för adjutanterna, när de tjänstgör vid hovet, ska bäras av försvaret eller någon annan statlig myndighet.

Bakgrund och tidigare behandling

I förarbetena till den nu gällande regeringsformen (prop. 1973:90 s. 174) anges att statschefen inte ska ha några formella uppgifter i förhållande till Försvarsmakten. Försvarsmakten sorterar under regeringen, och statschefen är varken reellt eller formellt högste befälhavare. Samtidigt fördes i förarbetena fram att statschefen borde tillförsäkras ställning som ”försvarets främste företrädare”. Däremot bedömdes det inte vara nödvändigt med någon grundlagsbestämmelse om att statschefen är Försvarsmaktens främste företrädare eftersom det följer av att han eller hon är rikets främsta representant. För att en statschef ska kunna fullgöra sina uppgifter som symbol också för rikets försvarskrafter bör statschefen enligt förarbetena tilldelas försvarets högsta militära grad av regeringen.

Kungen har tolv adjutanter, som tjänstgör en månad i taget. Adjutanterna medverkar vid genomförandet av kungens program. Tolv adjutanter alternerar även i tjänsten hos kronprinsessan Victoria. Prins Carl Philip har två adjutanter. Adjutanterna ingår inte i kungens stab utan är anställda vid Försvarsmakten. Försvarsmakten bekostar således lönerna för adjutanterna, medan merkostnaderna (resor, mat och boende) bekostas av kungliga hov- och slotsstaten. Adjutanterna lyder under kungens stabschef, tillika förste adjutanten. Förste adjutanten utses av regeringen och lyder i sin tur under kungen.

I övrigt är det i dag överbefälhavaren, kommunikationsdirektören och de tre stridskraftscheferna som efter myndighetsbeslut har adjutanter som stöd för att kunna utöva sina tjänsteåligganden effektivare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet understryker i likhet med tidigare och i likhet med vad regeringen gjorde i den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109) att det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016–2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Utskottet utgår från att regeringen kommer att säkerställa att ökningen av den operativa förmågan inte ska påverkas av de övriga uppgifter som Försvarsmakten de facto ska hantera.

Utskottet har inte något att invända mot den ordningen att Försvarsmakten stöder statschefen i hans uppgifter som symbol bl.a. för landets försvarskrafter. Utskottet avstyrker därmed motion 2015/16:750 (V).

Rekryteringskontor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att inrätta ett rekryteringskontor i Luleå och om att införa mobila rekryteringskontor.

Jämför reservationerna 17 (SD) och 18 (M)

Motionerna

I motion 2015/16:1558 av Roger Richtoff och Mikael Jansson (båda SD) yrkar motionärerna att ett rekryteringskontor bör återinrättas i Luleå. En bidragande del av en hållbar personalförsörjning är att underlätta inflödet av ungdomar till Försvarsmakten. För att kunna underlätta en sådan utveckling behövs rekryteringskontor över hela Sverige. En plats där det tidigare har funnits rekryteringskontor är i Luleå. Rekryteringsmyndigheten har enligt motionärerna en plan inklusive kostnadsberäkning för hur ett rekryteringskontor i Luleå skulle kunna återinrättas. Motionärerna menar att en nystart av rekryteringskontoret i Luleå – som skulle kunna genomföras till en i sammanhanget försumbar kostnad – skulle innebära möjligheter att stärka försvarets personalförsörjning med ett inflöde av ungdomar från Norrland.

I motion 2015/16:2172 betonar Hans Wallmark m.fl. (M) behovet av mobila rekryteringskontor för att kunna marknadsföra anställning i Försvarsmakten (yrkande 10). För att rekryteringen till Försvarsmakten fortsatt ska vara framgångsrik och för att underlaget för rekryteringen ska vara så brett som möjligt krävs fortsatta åtgärder. Mobila rekryteringskontor är enligt motionärerna särskilt viktiga för att kunna nå befolkningen på

landsorten och de som bor där det inte finns någon naturlig koppling till försvaret, t.ex. ett regemente eller en hemvärnsgrupp.

Bakgrund och tidigare behandling

När det gäller rekryteringskontorens geografiska placering framgår det av 4 § myndighetsförordningen (2007:515) att det är den enskilda myndighetens ledning som ska besluta de närmare föreskrifter som behövs om myndighetens organisation. Generella aspekter på placering av myndigheters lokala kontor behandlades i svaret på interpellation 2013/14:537 om myndigheters placering och nedläggning av skattekontor runt om i landet. I interpellationssvaret konstateras att alla beslut om hur förvaltningen ska organiseras vägleds av att förvaltningens organisation ska vara tydlig, ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Myndigheterna ska ha goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet på ett effektivt och rättssäkert sätt. Detta ska återspeglas även i valet av lokaliseringsort.

Rekryteringsmyndigheten fick i uppdrag av Försvarsmakten att utveckla en mobil testplattform. I första hand var den avsedd att användas vid lokala antagningsprovningar för grundläggande militär utbildning (HKV 2012-11-08 23 250:67170). Under 2013 påbörjade Rekryteringsmyndigheten en EU-upphandling av den mobila enheten tillsammans med Försvarets materielverk. Under hösten 2013 avbröt dock Försvarsmakten upphandlingen av ekonomiska skäl.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser, liksom tidigare konstaterats, att det finns utmaningar i den nya personalförsörjningen. Ett brett rekryteringsunderlag är enligt utskottet centralt för en hållbar personalförsörjning och för försvarets folkförankring. Utskottet anser dock att det i första hand är Försvarsmakten som inom ramen för den delegerade statliga arbetsgivarpolitiken ska utforma rekryteringen för att denna ska nå ut till så många som möjligt och till alla delar av Sverige och i förlängningen lägga grunden för att myndigheten ska kunna rekrytera och behålla personal. Utskottet utgår från att Försvarsmakten kontinuerligt överväger vilka åtgärder som bedöms vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva för att bemanna organisationen i linje med de beslut som fattats av riksdagen och regeringen. Utskottet ser därmed inte skäl att tillstyrka motion 2015/16:1558 (SD) eller motion 2015/16:2172 (M) yrkande 10.

Reservationer

1. Värnplikt och bemanning, punkt 1 (V)

av Stig Henriksson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:28 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 och
avslår motionerna
2015/16:2265 av Allan Widman m.fl. (FP),
2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 2 och 3 samt
2015/16:2901 av Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Utredningen om försvarets framtida personalförsörjning bör få ett tilläggsdirektiv om att utreda införande av en könsneutral, allmän och lika värnplikt.

Jag anser att en könsneutral allmän och lika värnplikt bör införas och att alla män och kvinnor i Sverige som fyllt 18 år ska mönstra. En framtida plikttag bör ge möjlighet till såväl militär som civil tjänstgöring. De som är lämpliga ska genomföra en kortare militär grundutbildning. Jag yrkar på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

2. Värnplikt och bemanning, punkt 1 (L)

av Allan Widman (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2265 av Allan Widman m.fl. (FP) och
avslår motionerna
2015/16:28 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10,
2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 2 och 3 samt

2015/16:2901 av Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD) yrkande 1.

Ställningstagande

När plikten lades vilande beslutade också riksdagen att totalförsvarspikten kunde återinföras om läget i omvärlden drastiskt försämrades eller om försvaret inte kunde rekrytera frivilliga soldater. Jag anser att båda dessa scenarier blivit verklighet, och min bedömning är att Försvarmakten i dagsläget har stora svårigheter med att bemanna försvaret fullt ut med anställda yrkessoldater.

Resultatet av försvarsuppgörelsen blev ännu en bred utredning av personalförsörjningen, inklusive en studie av värnpliktssystemen i Danmark och Norge. Jag anser att en utredning är ett steg i rätt riktning men hade föredragit en aktivering av värnplikten här och nu. Jag yrkar därför på ett tillkännagivande till regeringen om att en pilotverksamhet med plikt införs under 2016.

3. Värnplikt och bemanning, punkt 1 (KD)

av Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna

2015/16:28 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10,

2015/16:2265 av Allan Widman m.fl. (FP) och

2015/16:2901 av Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag yrkar på ett tillkännagivande till regeringen om att ge regeringen i uppdrag att införa ett system som kombinerar frivillig och obligatorisk rekrytering och att utveckla reservofficersresursen. Det nya personalförsörjningssystemet är med nuvarande planering inriktat på att förbanden ska vara uppfyllda till 2019 eller i vissa fall 2023. Jag bedömer att planeringen inte kommer att falla ut som tänkt och att Försvarmakten har akut brist på personal redan i dag. Jag har därför föreslagit en modell som kombinerar frivillig och obligatorisk mönstring, likt de system Norge och Danmark infört.

När det gäller bemanningsfrågor i övrigt vill jag understryka vikten av att reservofficerarna inriktas mot att vara chefer eller stabsmedlemmar i väpnad

konflikt, helst i befattningar där även deras civila kompetens kan utnyttjas. Jag anser inte att reservofficerarna ska vara ett komplement till specialistofficerarna i det framtida utbildningsarbetet.

4. Incitament vid längre anställningar och GMU, punkt 2 (M, C, L, KD)

av Allan Widman (L), Hans Wallmark (M), Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M), Daniel Bäckström (C), Lotta Olsson (M) och Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 8 och avslår motion

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi yrkar på ett tillkännagivande till regeringen om att tillmötesgå behovet av ett helhetspaket med incitament för att behålla Försvarsmaktens personal i längre anställningar. Vi anser att Försvarsmakten måste fortsätta att arbeta med incitament för att göra det attraktivt att ta en anställning i försvaret. Incitamenten kan enligt vår bedömning innefatta ekonomiska premier efter en viss tids anställning, utbildningscheckar, möjlighet till vidareutbildning i anställningen, tillgång till bostäder eller mer civil utbildning mot slutet av anställningen.

Vi noterar att Mikael Oscarsson m.fl. (KD) i motion 2015/16:2823 yrkar på ett tillkännagivande till regeringen om att se över möjligheterna att införa ett premiesystem för dem som fullgör grundläggande militär utbildning (yrkande 4). Vi delar som framkommit ovan bedömningen att ekonomiska incitament är av betydelse och anser att det är viktigt att Försvarsmakten fortsätter arbetet med att ytterligare vässa helheten i anställningen för att kunna attrahera rätt kompetens på en konkurrensutsatt arbetsmarknad. Samtidigt kan vi konstatera att den nya förordning som trädde i kraft den 1 januari 2016 både banar väg för en ny militär grundutbildning som ger förutsättningar för att kunna krigsplaceras i en befattning i totalförsvaret och en rättighet att efter genomförd utbildning få en utbildningspremie. Vi anser därför att förslaget i motion 2015/16:2823 yrkande 4 (KD) kan anses vara tillgodosett och att motionsyrkandet i detta fall inte behöver tillstyrkas.

5. Premier vid utlandstjänst och GSS-K, punkt 3 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:436 av Edward Riedl (M) och
2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 55.

Ställningstagande

När soldater tecknar ett kontinuerligt kontrakt (GSS/K) bör en premie utlovas, och enligt vårt förslag bör premien betalas ut uppdelat i tre omgångar. Den första delen av premien utbetalas efter en tredjedel av kontraktstiden, nästa efter två tredjedelar av tiden och den sista när hela kontraktet löpt ut. Vi anser vidare att regeringen bör utreda hur andra länders premieringsmodeller ser ut för soldater i utlandstjänst för att sedan göra om systemet i Sverige. Vi yrkar på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

6. Villkor för militär personal och rekryteringsfrågor, punkt 4 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 46–50 och 52–54.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän att slippa förmånsbeskattning för icke lagad mat ute i fält. Regeringen bör vidare utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän som bor på logement att få tillgång till billig och nyttig lagad frukost, lunch och middag och att de ska få subventionerade hemresor varannan vecka. När det gäller rekryteringen i övrigt anser vi att samtliga unga män i en årsklass ska mönstras i en flerdagarsmönstring på plats och på att detta endast ska vara

frivilligt för kvinnor. Vi menar att en tredygnskurs i grundläggande överlevnad ska hållas för alla. Vidare bör ca 8 400 värnpliktsuttagna soldater utbildas årligen inom ramen för den grundläggande militära utbildningen och ca 7 200 soldater årligen i ytterligare sju månader. Fortsättningsutbildningen (FSU) ska enligt vårt förslag syfta till krigsplacering. Vi anser vidare att regeringen bör återinföra värnpliktsutbildning och krigsbrigader. Enligt vår bedömning innebär detta endast naturlig pensionering för eventuellt övertaliga högre officerare, att befintliga GSS/T överförs till värnplikt och att GSS/K kvarstår för kontinuerliga tjänster på brigaderna.

Vi yrkar därför på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

7. Avskaffande av internationell tjänstgöringsskyldighet, punkt 5 (SD, KD)

av Mikael Jansson (SD), Roger Richtoff (SD) och Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi yrkar på ett tillkännagivande till regeringen om att avskaffa skyldigheten att tjänstgöra utomlands för kategorierna gruppbefäl, soldater och sjömän, tidvis tjänstgöring (GSS/T) och reservofficerare. Vi anser att anställningen bara borde omfatta skyldigheten att delta i repetitionsövningar. Därmed skulle enligt vår bedömning en faktor som är starkt rekryteringshämmande falla bort. Vi anser att detta sedan kan följas upp med tillfälligt sammansatta förband vilka rekryteras på frivillig grund. Samma princip borde enligt vårt förslag tillämpas på reservofficerare eftersom de står inför likartade problem som de som tjänstgör som GSS/T.

8. Rätten till tjänstledighet, punkt 6 (KD)

av Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Regeringen bör se över lagstiftningen om tjänstledighet och om studieuppehåll för frivillig militärtjänstgöring. För att övergången mellan civil och militär anställning ska ske så smidigt som möjligt anser jag att varje medborgare ska ha rätt att begära anstånd för och uppehåll i studier för tjänstgöring i Försvarmakten. Detsamma bör gälla den som är yrkesverksam. Tjänstledighet från ordinarie arbete och studier för att utföra militärtjänstgöring i det svenska försvaret borde vara en självklarhet, och därför yrkar jag på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

9. Personalbostäder, punkt 7 (M)

av Hans Wallmark (M), Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 9 och
avslår motionerna
2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 16 och
2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 51.

Ställningstagande

Regeringen bör särskilt beakta Försvarmaktens behov av bostäder. En förutsättning för en hållbar personalförsörjning över hela landet är enligt vår bedömning en god bostadsförsörjning – både för dem som genomför den grundläggande militära utbildningen (GMU) och för dem som genomgår befäls- och officersutbildning. Vi vill att Försvarmaktens behov särskilt ska beaktas i det kommunala bostadsförsörjningsansvaret och i länsstyrelsernas ansvar för analys och uppföljning av bostadsförsörjningen och dess planering. Vi yrkar på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

10. Personalbostäder, punkt 7 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 16 och

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 51 och

avslår motion

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän att få rätt att bo kvar på logementen för en låg hyra även efter provanställningstiden, och Försvarmakten bör ges möjlighet att tillhandahålla bostäder till sina tillfälligt anställda. Ett antal större lärosäten fick 2009 möjlighet att under en försöksperiod tillhandahålla bostäder åt studenter och gästforskare, och vi menar att även Försvarmakten borde ges samma möjlighet att tillhandahålla bostäder åt sina tillfälligt anställda. Vi yrkar på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

11. Veteranutredningens förslag, punkt 8 (S, MP, V)

av Åsa Lindestam (S), Peter Jeppsson (S), Kent Härstedt (S), Jakob Dalunde (MP), Stig Henriksson (V), Mattias Ottosson (S), Kalle Olsson (S) och Lena Emilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:95 av Allan Widman m.fl. (FP) och

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi delar utskottets bedömning att personal som tjänstgör i internationella operationer och deras anhöriga bör ges ett stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar som de utsätts för. Vi kan konstatera att åtgärder har

vidtagits för att stärka uppföljningsansvaret efter genomförd insats och vi menar att arbetet med att ytterligare stärka stödet till veteranerna och deras anhöriga måste fortsätta.

Däremot anser vi att det vore olämpligt att föregripa den pågående beredningen inom Regeringskansliet av Veteranutredningens förslag. Vi vill att fortsatta åtgärder för att stärka stödet till veteranerna och deras anhöriga ska vidtas med beaktande av de synpunkter som berörda parter lämnat på Veteranutredningens förslag. Remissinstansernas bedömningar och invändningar till vissa förslag måste hanteras på ett klokt sätt för att stödet ska bli ändamålsenligt och välkomnas av alla berörda parter. En mycket grundläggande fråga som vissa remissinstanser haft invändningar mot är t.ex. frågan om vem som kan betraktas som veteran och därför kan göra anspråk på att omfattas av stöd och omhändertagande. Att remissinstanser som Folke Bernadotte Akademien och MSB framhållit att det är problematiskt att benämna civila experter som veteraner är enligt vår bedömning ett grundläggande dilemma. De menar att civila experter som sänds ut inte känner sig inkluderade i begreppet och att veteranbegreppet har starka militära förtecken. Med det ovan anförda anser vi att motionerna bör avslås.

12. Inrättande av ett veterancentrum, punkt 9 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8 och
2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 35.

Ställningstagande

Ett nationellt veterancentrum bör byggas. Utbildad personal som kan hjälpa veteraner med administrativa frågor och kontakt med olika myndigheter, t.ex. vid ersättning efter skada eller sjukdom i tjänsten bör tjänstgöra vid ett sådant centrum. Där bör även finnas sjukvårdspersonal som kan ge stöd och en första bedömning av veteraner som är i behov av någon typ av vård – fysisk eller psykisk – efter hemkomst, för att därefter remittera veteraner rätt. Försvarsmakten ska ansvara för kontakt med och remiss till psykologer eller läkare och upprätta kontakter med eventuella arbetsgivare. Vi yrkar på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

13. Övriga villkor för veteraner, punkt 10 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 5, 9 och 11 samt

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 33 och 34.

Ställningstagande

Vi yrkar på ett tillkännagivande till regeringen om att den sista söndagen i maj bör vara minnesdag för svenska veteraner. Veteransoldatpolitiken bör vara sådan att stort stöd ges till dem som verkat i internationell tjänst. Stödet ska omfatta de anhöriga. Medaljer och utmärkelser bör symbolisera olika beundransvärda och viktiga bedrifter samt de stora offer som gjorts för världsfreden och för undvikandet av mänskliga katastrofer. Att välja en helgdag som minnesdag för svenska veteraner gör det lättare för veteraner och deras anhöriga att delta. Vi yrkar dessutom på ett tillkännagivande till regeringen om att veteraner ska särbehandlas positivt i vissa fall, t.ex. fria resor.

14. Utnyttjande av försvarets frivilligorganisationer, punkt 11 (M, C, L, KD)

av Allan Widman (L), Hans Wallmark (M), Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M), Daniel Bäckström (C), Lotta Olsson (M) och Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 18 och

bifaller delvis motionerna

2015/16:2250 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 5 och

2015/16:3020 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Försvarets frivilligorganisationer bör användas bättre. De frivilliga försvarsorganisationerna har över 400 000 medlemmar och skapar folkförankring för försvaret samtidigt som de genomför utbildningar som är till gagn för både försvaret och krisberedskapen. Organisationerna har en stor bredd när det gäller både människor och kompetenser. Frivilligorganisationerna bedriver i dag bl.a. ungdomsverksamhet som bidrar till att öka intresset för försvaret hos grupper som annars är svåra att nå. Det är önskvärt att även frivilligorganisationerna i ökad utsträckning kan fånga upp tidigare försvarsanställda för att utnyttja deras kompetens som instruktörer. När det gäller krisberedskapen finns en stor utvecklingspotential. Enligt vår bedömning kan organisationerna bidra till att skapa en medvetenhet om risker i samhället och om vilka förutsättningar som finns för att hantera dem. De frivilliga resursgrupperna är ett bra exempel på samarbete med kommunerna för att kartlägga kompetenser som kan vara viktiga för att förstärka samhällets resurser vid en kris. Frivilligorganisationerna är även en viktig del i det civila försvaret där planeringen nu återupptas.

Vi yrkar därför på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

15. Ersättning till frivillig personal, punkt 12 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 37.

Ställningstagande

Vi yrkar på ett tillkännagivande till regeringen om att medborgare som är aktiva i frivilligörelserna delvis ska ersättas för sina utlägg indirekt. Vi anser att möjligheten till skattelättnader för frivilligpersonal bör prövas, alternativt att de får tillbaka en del av sina utlägg via pensionen.

16. Utnämningmakt för vissa anställningar, punkt 13 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 58.

Ställningstagande

Försvarsmakten bör utse befäl upp t.o.m. överste eller kommandör, och högre befäl bör utses av regeringen. Försvarsberedningen framhöll i sin rapport Försvaret av Sverige – Starkare försvar för en osäker tid att regeringen mot bakgrund av det ansvar som ligger på högre befattningshavare i Försvarsmakten i fred, vid höjd beredskap och i krig borde besluta om anställning av personer i samtliga generals- och amiralsgrader.

Vi yrkar därför på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

17. Översyn av systemet med adjutanter vid hovet, punkt 14 (V)

av Stig Henriksson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:750 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V).

Ställningstagande

Regeringen bör se över systemet med adjutanter vid hovet. Översynen bör omfatta såväl finansiering som funktion. Adjutanterna tjänstgör cirka en månad per år vid hovet och resterande tid tjänstgör de inom försvarets verksamhetsområden. I dag är det Försvarsmakten som står för lön och ersättningar till adjutanterna. Den totala kostnaden för adjutanterna vid konungens stab uppgår till 1 382 975 kronor per år. I detta ingår lön samt extra ersättning på 6 000 kronor per individ och månad. Jag anser inte att kostnaden

för adjutanterna, när de tjänstgör vid hovet, ska bäras av försvaret eller någon annan statlig myndighet. Jag yrkar på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

18. Rekryteringskontor i Luleå, punkt 15 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:1558 av Roger Richtoff och Mikael Jansson (båda SD).

Ställningstagande

Regeringen bör inrätta ett rekryteringskontor i Luleå. En bidragande del av en hållbar personalförsörjning är att underlätta inflödet av ungdomar till Försvarmakten. För att kunna underlätta en sådan utveckling behövs rekryteringskontor över hela Sverige. En plats där det tidigare har funnits rekryteringskontor är i Luleå. Rekryteringsmyndigheten har en plan inklusive kostnadsberäkning för hur ett rekryteringskontor i Luleå skulle kunna återinrättas. Vi menar att en nystart av rekryteringskontoret i Luleå – som skulle kunna genomföras till en i sammanhanget försumbar kostnad – skulle innebära möjligheter att stärka försvarets personalförsörjning med ett inflöde av ungdomar från Norrland och yrkar därför på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

19. Mobila rekryteringskontor, punkt 16 (M)

av Hans Wallmark (M), Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi vill att regeringen tillmötesgår behovet av mobila rekryteringskontor för att kunna marknadsföra anställning i Försvarsmakten. För att rekryteringen till Försvarsmakten fortsatt ska vara framgångsrik och för att underlaget för rekryteringen ska vara så brett som möjligt krävs fortsatta åtgärder enligt vår bedömning. Vi anser att mobila rekryteringskontor är särskilt viktiga för att kunna nå både befolkningen på landsorten och de som bor där det inte finns någon naturlig koppling till försvaret, t.ex. ett regemente eller en hemvärnsgrupp. Vi yrkar på ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som anförts ovan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:28 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utredningen om försvarets framtida personalförsörjning bör få ett tilläggsdirektiv om att utreda införande av en könsneutral, allmän och lika värnplikt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:95 av Allan Widman m.fl. (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen senast innan utgången av riksmötet 2015/16 bör omsätta Veteranutredningens förslag i en proposition och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:436 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur andra länders premieringsmodeller ser ut för soldater i utlandstjänst för att sedan göra om systemet i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:750 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en översyn av hela systemet med adjutanter som omfattar såväl finansiering som funktion och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1558 av Roger Richtoff och Mikael Jansson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åter starta ett rekryteringskontor i Luleå och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge möjlighet för Försvarsmakten att tillhandahålla bostäder till sina tillfälligt anställda och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett helhetspaket med incitament för att behålla Försvarsmaktens personal i längre anställningar och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt beakta Försvarsmaktens behov av bostäder och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av mobila rekryteringskontor och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att regeringen bör ta förslagen i Veteranutredningen vidare för att ytterligare stärka stödet för Sveriges veteraner och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försvarets frivilligorganisationer bör användas bättre och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2250 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frivilligorganisationernas förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2265 av Allan Widman m.fl. (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivera totalförsvarsplikten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2823 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa skyldigheten att tjänstgöra utomlands för kategorin gruppbefäl soldat sjöman, tidvis tjänstgöring (GSS/T) och reservofficerare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt regeringen att införa ett system som kombinerar frivillig och obligatorisk rekrytering, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Försvarsmaktens möjlighet att utveckla reservofficersresursen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett premiesystem för dem som fullgör grundläggande militär utbildning, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning avseende en organisation i Försvarsmakten för stöd i sociala frågor till såväl tjänstgörande militär personal som veteraner och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till regeringen att se över lagstiftningen kring studieuppehåll för frivillig militärtjänstgöring och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till regeringen att se över lagstiftningen kring tjänstledighet för frivillig militärtjänstgöring och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta Försvarsmaktens veterancentrum och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmaktens veterancentrum bör ges i uppdrag att i samråd med svenska veteranstödsorganisationer undersöka möjligheten att införa ett veterankort och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att i samråd med svenska veteranstödsorganisationer undersöka möjligheten att införa ett svenskt veterankort och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2901 av Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda återinförandet av värnplikten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3020 av Daniel Bäckström m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stödet till de frivilliga försvarsorganisationerna kan öka, med betoning på nationella uppgifter vid höjd beredskap, och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den sista söndagen i maj ska vara minnesdag för svenska veteraner (avsnitt 5.6) och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att veteraner i vissa fall ska positivt särbehandlas (avsnitt 5.6) och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nationellt veterancenter bör byggas (avsnitt 5.6) och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medborgare aktiva i frivilligrörelserna delvis ska ersättas för sina utlägg indirekt (avsnitt 6.2) och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga unga män i en årsklass ska mönstras i en flerdagarsmönstring på plats – för kvinnor är detta frivilligt – (avsnitt 8.1) och tillkännager detta för regeringen.

47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en tredygnskurs i grundläggande överlevnad ska hållas för alla och i uniform vid mönstringen (avsnitt 8.1) och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värnpliktsutbildning inom grundläggande militär utbildning (GMU) av ca 8 400 värnpliktsuttagna soldater årligen (avsnitt 8.1) och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värnpliktsutbildning i ytterligare sju månader, Fortsättningsutbildning (FSU), av ca 7 200 soldater årligen för krigsplacering (avsnitt 8.1) och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett återinförande av värnpliktsutbildning och krigsbrigader innebär endast naturlig pensionering för eventuellt övertaliga högre officerare, att befintliga GSS/T överförs till värnplikt och att GSS/K kvarstår för kontinuerliga tjänster på brigaderna (avsnitt 8.1) och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän att få rätt att bo kvar på logementen för en låg hyra även efter provanställningstiden (avsnitt 8.3) och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän att slippa förmånsbeskattning för icke lagad mat ute i fält (avsnitt 8.3) och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän som bor på logement att få tillgång till billig och nyttig lagad frukost, lunch och middag (avsnitt 8.3) och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten för kontrakterade gruppbefäl, soldater och sjömän att få subventionerade hemresor varannan vecka (avsnitt 8.3) och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en premie ska utlovas när soldater tecknar ett kontinuerligt kontrakt, GSS/K, premien utbetalas efter en tredjedel av, efter två tredjedelar av och när hela kontraktet löpt ut, (avsnitt 8.3) och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten ska utse befäl upp till överste/kommendör (avsnitt 8.10) och tillkännager detta för regeringen.